

ประชุมสัมมนาวิชาการ ประจำปี 2567 นวัตกรรมพืชสวนพร้อมใช้

มะม่วงหิมพานต์พันธุ์ กวก. ศรีสะเกษ 3

ประวัติความเป็นมา

ปี 2535-2538 ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษได้สร้างมะม่วงหิมพานต์ลูกผสม ระหว่างพันธุ์รับรองของกรมวิชาการเกษตร คือ ศรีสะเกษ 60-1 และ ศรีสะเกษ 60-2 นำมาผสมกับสายต้นคัดจากต่างประเทศ 19 สายต้นและลูกผสมระหว่างสายต้นคัดกับสายต้นคัด ได้ลูกผสมจำนวน 18 คู่ผสม และได้ทำการศึกษาและคัดเลือกมะม่วงหิมพานต์ลูกผสมทั้ง 18 คู่ผสม โดยมีพันธุ์รับรองของกรมวิชาการเกษตร คือ ศรีสะเกษ 60-1 และศรีสะเกษ 60-2 เป็นตัวเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ผลผลิตสูง คุณภาพเมล็ดดี เปอร์เซ็นต์เมล็ดเนื้อในสูง และการเข้าทำลายของโรคแมลงน้อย สามารถคัดเลือกพันธุ์มะม่วง หิมพานต์ลูกผสมที่มีลักษณะทางการเกษตรที่ดีได้จำนวน 10 สายต้น คือ ศก.38/16x34/4 (2), ศก.38/16x34/4 (1), ศก.41/3x60-2 (2), ศก.17/3x37W/2, ศก.31W/2x60-1 (3), ศก.34/13x60-1 (5), ศก.17/3x34/13, ศก.41/4x60-1 (2), ศก.34/13x38/7 และ ศก.30/7x60-1 ปี 2554-2558 ได้ทำการเปรียบเทียบมะม่วง หิมพานต์ในแหล่งปลูกต่างๆ จำนวน 2 แหล่งปลูก คือ ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์บุรี โดยทำการคัดเลือกมะม่วงหิมพานต์ลูกผสมจาก 10 สายต้นดังกล่าว มาจำนวน 4 สายต้น คือ ศก.38/16x34/4 (1), ศก.38/16x34/4 (2), ศก.17/3x37w/2 และ ศก.17/3x34/13 และสายต้นคัดจากต่างประเทศที่ผ่านการคัดเลือกอีกจำนวน 2 สายต้น คือ ศก.37W-2และ นครพนม 3-1 โดยมีพันธุ์รับรองของกรมวิชาการเกษตร คือ ศรีสะเกษ 60-1 และศรีสะเกษ 60-2 เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ วางแผนการทดลองแบบ RCB กรรมวิธี ประกอบด้วยสายต้นมะม่วงหิมพานต์จำนวน 8 กรรมวิธี (สายต้น) 3 ซ้ำ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกพันธุ์มะม่วงหิมพานต์ที่ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์รับรอง น้ำหนักต่อเมล็ดมากกว่า 6.30 กรัม เมล็ดเนื้อในมากกว่าร้อยละ 25 และการเข้าทำลายของโรคแมลงน้อย ปี 2559-2562 ได้ขยายระยะเวลาดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนามะม่วง หิมพานต์ (ระยะที่ 2) เพิ่มอีก 4 ปี เพื่อเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์ จนสามารถคัดเลือกมะม่วงหิมพานต์ที่มีลักษณะดีตรงตามเกณฑ์ได้จำนวน 1 สายต้น คือ ศก.38/16x34/4 (2)

ลักษณะประจำพันธุ์

มะม่วงหิมพานต์พันธุ์ศรีสะเกษ 3 เป็นไม้ยืนต้น ทรงพุ่มเป็นรูปครึ่งวงกลม(Dome shape) ใบรูปรี ใบรูปไข่ (Oblong obovate) ขนาดใบ กว้าง 12-13.5 ซม. ยาว 16.0-19.5 ซม. การออกดอกออกดอกบริเวณปลายกิ่ง ช่อดอกแบบ Panicle มีจำนวน8-11ช่อดอก ความยาวช่อดอก 15-25 ซม. ผลป้อม (Apple) มีสีเหลือง เมล็ดรูปรีคล้ายไต (Kidney-shape)มีสีเทา ผลผลิตเฉลี่ยต่อต้น 5.3 กิโลกรัม น้ำหนักเมล็ดทั้งเปลือกเฉลี่ย 8.5 กรัม จำนวนเมล็ดทั้งเปลือกต่อกิโลกรัม131.6 เมล็ด น้ำหนักเมล็ดเนื้อในเฉลี่ยต่อเมล็ด 2.6 กรัม เปอร์เซ็นต์เมล็ดเนื้อใน 30.8 เปอร์เซ็นต์ เมล็ดทั้งเปลือกมี ขนาดกว้าง 2.31 เซนติเมตร ยาว 3.39 เซนติเมตร หนา 1.79 เซนติเมตร เมล็ดเนื้อในมีขนาดกว้าง1.13 เซนติเมตร ยาว2.84 เซนติเมตร หนา 1.24 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยวหลังแทงช่อดอก 92 วัน

ลักษณะเด่น

- ผลผลิตสูง ผลผลิตเมล็ดทั้งเปลือกต่อต้นเฉลี่ย 3 ปี (อายุ 5-7 ปี) ค่าเฉลี่ย 2 สถานที่ เท่ากับ 5.38 กิโลกรัมต่อต้น ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ศรีสะเกษ 60-1 ร้อยละ 23.1 และสูงกว่าพันธุ์ศรีสะเกษ 60-2 ร้อยละ 63
- น้ำหนักเมล็ดทั้งเปลือกต่อเมล็ดสูง น้ำหนักเมล็ดทั้งเปลือกต่อเมล็ดเฉลี่ย 2 สถานที่ เท่ากับ 8.5 กรัม ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ศรีสะเกษ 60-1 ร้อยละ 13.3 และสูงกว่าพันธุ์ศรีสะเกษ 60-2 ร้อยละ 15
- เปอร์เซ็นต์เมล็ดเนื้อในสูง เปอร์เซ็นต์เมล็ดเนื้อในเฉลี่ย 2 สถานที่ เท่ากับร้อยละ 30.8 สูงกว่าพันธุ์ศรีสะเกษ 60-1 ร้อยละ 8.1 และสูงกว่าพันธุ์ศรีสะเกษ 60-2 ร้อยละ 12

พื้นที่แนะนำ

แหล่งปลูกมะม่วงหิมพานต์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเขตจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย

ข้อควรระวังหรือข้อจำกัด

-

สถานะพันธุ์พืช

- พันธุ์รับรอง รับรองเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2562

หน่วยงานรับผิดชอบ

- ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ สถาบันวิจัยพืชสวน